

УДК 681.5

І.О. ФУРМАН, С.Я. БОВЧАЛЮК

Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. Петра Василенка, Україна

HDL-МОДЕЛЬ ПРОГРАМОВАНОГО ЛОГІЧНОГО КЕРУЮЧОГО АВТОМАТА ПАРАЛЕЛЬНОЇ ДІЇ

Представлено структуру і HDL-модель керуючого автомата паралельної дії. Наведено результати моделювання роботи окремих функціональних блоків і усього автомата в цілому

програмований логічний контролер, паралельна архітектура, математична модель, надійність

Аналіз стану питання

Більшість сучасних систем промислової автоматизації будується на основі високонадійних і легко компонуємих програмованих логічних контролерів (ПЛК) і індустріальних комп'ютерів. Основним недоліком більшості відомих ПЛК є використовуємих у них послідовний принцип обробки інформації, що значно знижує ефективність виконання задач керування високопродуктивними агрегатами і установками, вузли і механізми яких повинні функціонувати паралельно синхронно або асинхронно, залежно або незалежно один від одного [1].

У роботі [2] запропоновано математичну модель і архітектуру логічного керуючого автомата паралельної дії, на базі якої було реалізовано та впроваджено у виробництво функціонально завершені програмовані логічні контролери паралельної дії (ПЛК ПД). Їх аналіз, та досвід практичного використання показав, що маючи безумовні переваги перед ПЛК послідовної дії, вони мають і деякі недоліки, які були враховані у роботі [3], в якій також було вказано, що суттєве підвищення якості функціонування керуючих пристроїв і систем може бути досягнуте використанням у якості елементної бази регулярних структур – програмованих логічних інтегральних схем (ПЛІС).

Постановка задачі дослідження. Метою статті є

надання опису моделі програмованого логічного керуючого автомата паралельної дії (ПЛКАП) мовою описання апаратури (Hardware Description Language) – HDL-моделі.

Основні матеріали дослідження

На рис. 1 показано архітектуру ПЛКАП, математична модель і детальний опис роботи якого наведено у [3]. На базі вказаної структури розроблено HDL-модель (рис. 2), для чого були використані спеціальні інструментальні засоби розробки і моделювання, що входять до складу системи проектування MAX+PLUSII.

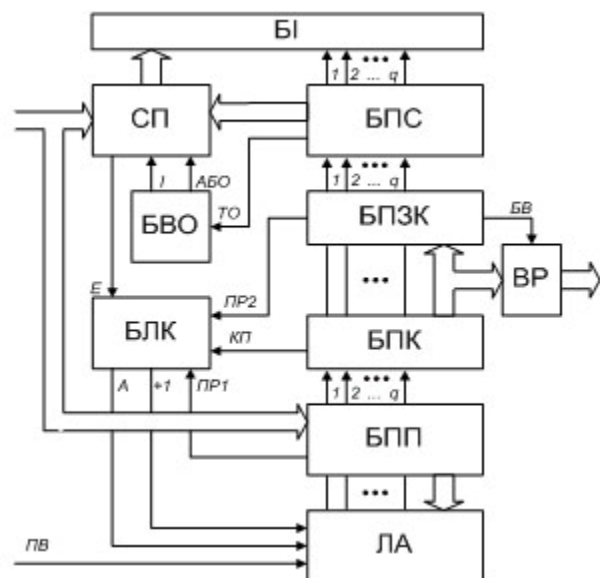

Рис. 1. Архітектура ПЛКАП

Розглянемо складові функціональні блоки і компоненти блоків із наведенням призначення, виконуваних функцій і результатів моделювання, як окремих блоків, так і усього керуючого автомата в цілому.

Функціональний блок *bps:_bps* – блок пам'яті станів, забезпечує зберігання комбінації станів детермінованих входів, яка є єдиною "дозволеною" для включення відповідної кінцевої комбінації механізмів. Містить q -розрядний вхід адреси $adr[q..1]$, k -розрядний вихід двобітних даних $vec\_Ai[1..k][1..2]$ і двійковий вихід ot (тип операції) на якому формується сигнал логічного «0» або «1» у залежності від типу логічної операції, що має виконуватись схемою порівняння.

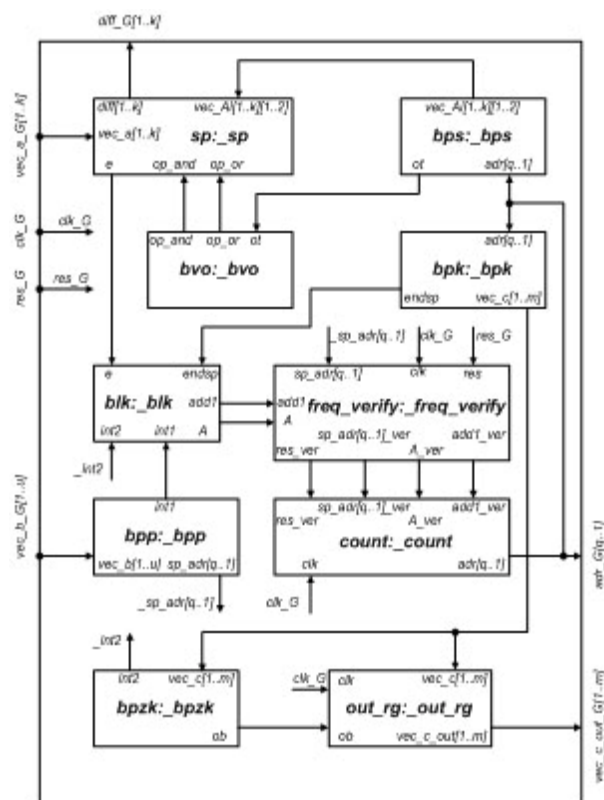

Рис. 2. HDL-модель керуючого автомата

Функціональний блок *bpk:_bpk* – блок пам'яті команд, забезпечує зберігання команд керування технологічним обладнанням. Містить q -розрядний вхід адреси $adr[q..1]$, m -розрядний вихід даних $vec\_c[1..m]$ і двійковий вихід $endsp$ (кінець підпрограми), що приймає значення логічної «1», при наявності у векторі даних ознаки кінця підпрограми.

явності у векторі даних ознаки кінця підпрограми.

Функціональний блок *bpb:_bpb* – блок пам'яті заборонених комбінацій, забезпечує зберігання заборонених комбінацій команд керування технологічним обладнанням. Містить m -розрядний вхід даних і виходи $int2$ (аварійне переривання 2) і ob (блокування виходу), на яких формуються сигнали керування суміжними блоками при наявності на вході $vec\_c[1..m]$ забороненої комбінації команд керування.

Функціональний блок *sp:_sp* – забезпечує логічне порівняння сигналів на k -розрядних входах даних $vec\_a[1..k]$ і $vec\_Ai[1..k][1..2]$, при цьому у залежності від сигналів на входах op_and і op_or (операція «І», операція «АБО») сигнал логічної «1» на виході e (еквівалентність) формується або при порозрядному співпадінні сигналів векторів $vec\_a[1..k]$ і $vec\_Ai[1..k][1..2]$, або при співпадінні сигналів хоча б у одному із розрядів вхідних векторів. Сигнали на k -розрядному виході $diff[1..k]$ формуються як результат вказаної операції. Результат моделювання роботи блоку показано на рис. 3.

Функціональний блок *sp:_sp* – забезпечує логічне порівняння сигналів на k -розрядних входах даних $vec\_a[1..k]$ і $vec\_Ai[1..k][1..2]$, при цьому у залежності від сигналів на входах op_and і op_or (операція «І», операція «АБО») сигнал логічної «1» на виході e (еквівалентність) формується або при порозрядному співпадінні сигналів векторів $vec\_a[1..k]$ і $vec\_Ai[1..k][1..2]$, або при співпадінні сигналів хоча б у одному із розрядів вхідних векторів. Сигнали на k -розрядному виході $diff[1..k]$ формуються як результат вказаної операції. Результат моделювання роботи блоку показано на рис. 3.

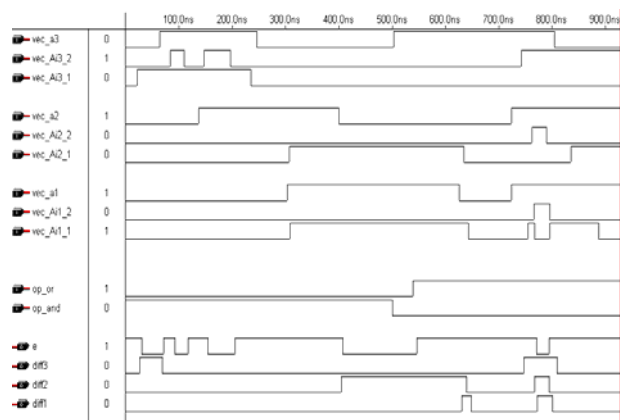

Рис. 3. Результат моделювання роботи блоку *sp:_sb*

Функціональний блок *bvo:_bvo* – забезпечує формування команд вибору операції для блоку логічного порівняння, містить двійковий вхід *ot* (тип операції) і двійкові виходи *op_and* (операція «І») і *op_or* (операція «АБО»).

Функціональний блок *count:_count* – лічильник адреси, забезпечує адресацію блоків пам'яті станів і команд. Містить *q*-розрядні вхід *sp_adr_ver[q..1]* (адреса переходу) і вихід *adr[q..1]*, вхід синхронізації *clk*, входи керування *res_ver* (команда скиду), *A_ver* (команда паралельного завантаження) і *add1_ver* (команда додавання одиниці). Результат моделювання роботи блоку показано на рис. 4.

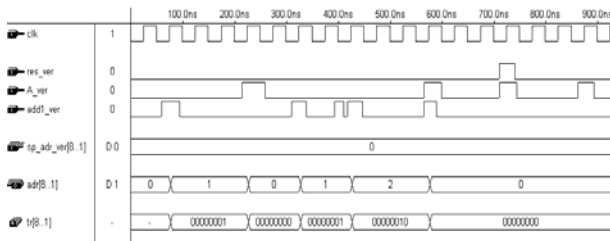

Рис. 4. Результат моделювання роботи блоку *count:_count*

Функціональний блок *blk:_blk* – блок логічного керування, забезпечує керування лічильником адреси у залежності від сигналів, що сформовані суміжними функціональними блоками логічного автомата. Містить логічні входи *e* (еквівалентність), *endsp* (кінець підпрограми), *int1*, *int2* (аварійне переривання 1 і 2), а також виходи керування лічильником – *A* (паралельне завантаження адреси) і *add1* (додавання одиниці). Результат моделювання роботи блоку показано на рис. 5.

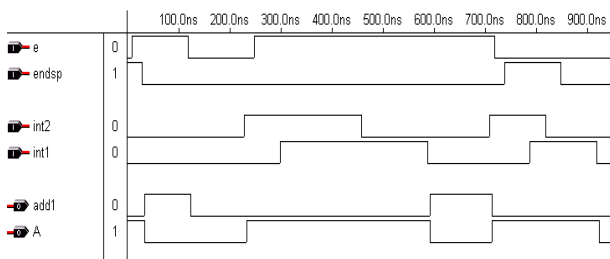

Рис. 5. Результат моделювання роботи блоку *blk:_blk*

Функціональний блок *out_rg:_out_rg* – вихідний регістр, призначений для фіксації і передачі

команд керування від блоку пам'яті команд на виконавчі механізми технологічного агрегату, а також блокування такої передачі у випадку наявності забороненої комбінації цих команд. Містить *m*-розрядний вхід *vec_c[1..m]* і вихід *vec_c_out[1..m]* даних, вхід синхронізації *clk* і вхід блокування виходу *ob*.

Функціональний блок *freq_verify:_freq_verify* – забезпечує 8-ми кратну перевірку достовірності сигналів блоку логічного керування, сигналу скиду логічного контролера і адреси підпрограм. Структурна схема блоку показана на рис. 6, а результат моделювання роботи – на рис. 7.

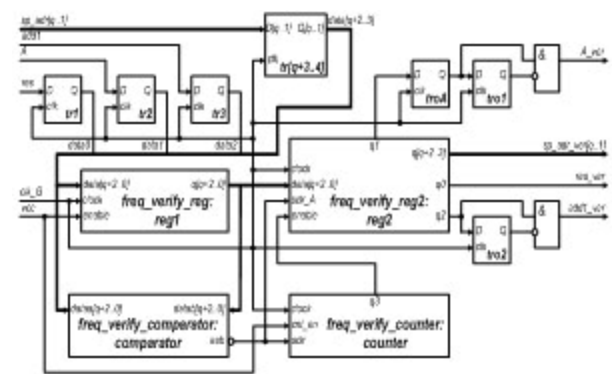

Рис. 6. Структурна схема функціонального блоку *freq_verify:_freq_verify*

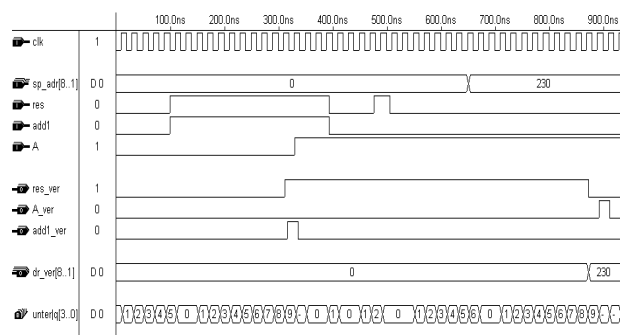

Рис. 7. Результат моделювання роботи блоку *freq_verify:_freq_verify*

Основними складовими компонентами блоку *freq_verify:_freq_verify* є такі.

Компонент *freq_verify_reg:reg1* – $(q+3)$ -и розрядний паралельний регістр, який містить входи *clock* (сигнал синхронізації), *enable* (вхід дозволу запису інформації), а також інформаційні входи *data[q+2..0]* і виходи *q[q+2..0]*. При цьому три мо-

лодші розряди регістру використовуються для зберігання сигналів res , A , $add1$ (скиду, адреси переходу, додавання одиниці), а q розрядів для зберігання адреси переходу $sp\_adr[q..1]$.

Компонент *freq_verify_reg2:reg2* – $(q+3)$ -и розрядний паралельний регістр, призначений для фіксації і тимчасового зберігання достовірної комбінації сигналів res , A , $add1$ і $sp\_adr[q..1]$. Конструктивно аналогічний компоненту *freq_verify_reg:reg1*, на відміну від якого містить додатковий вхід *sclr_A* – вхід асинхронного скиду 1-го розряду регістра (розряду команди A_ver). На старших q розрядах формуються достовірні сигнали $sp\_adr\_ver[q..1]$, а з молодшого розряду $q0$ знімається достовірна команда res_ver – скиду контролера.

Компонент *freq_verify_comparator:comparator* – схема порівняння, забезпечує фіксацію зміни станів вхідних сигналів. Містить інформаційні входи $dataa[q+2..0]$, $datab[q+2..0]$ і один інверсний вихід aeb , на якому формується сигнал логічної одиниці при нееквівалентності сигналів $dataa[q+2..0]$ і $datab[q+2..0]$.

Компонент *freq_verify_counter:counter* – 4-х розрядний лічильник, який містить входи *clock* (сигнал синхронізації), *cnt_en* (вхід дозволу роботи), *sclr* (вхід синхронного скиду лічильника), а також вихід $q3$, на якому формується сигнал логічної «1» у випадку, якщо протягом певного інтервалу часу вхідні сигнали $data[q+2..0]$ були незмінними.

Компонент *tr (tr1-tr[q+3])* – синхронні D-тригери призначені для синхронізації подання сигналів res , A , $add1$ і $sp\_adr [q..1]$ із глобальним сигналом clk_G . Містить входи даних D і синхронізації clk , а також вихід Q .

Компонент *tro (tro1, tro2)* – синхронні D-тригери, які сумісно з логічними елементами «І» формують достовірні команди ver_A і ver_add1 довжиною в один період глобального сигналу синхронізації clk_G . Побудова компонентів *tro* аналогічна компонентам *tr*.

Компонент *troA* – синхронний D-тригер, конструктивно аналогічний компоненту *tr* і призначений

для затримки видачі команди A_ver на один період глобального сигналу синхронізації clk_G .

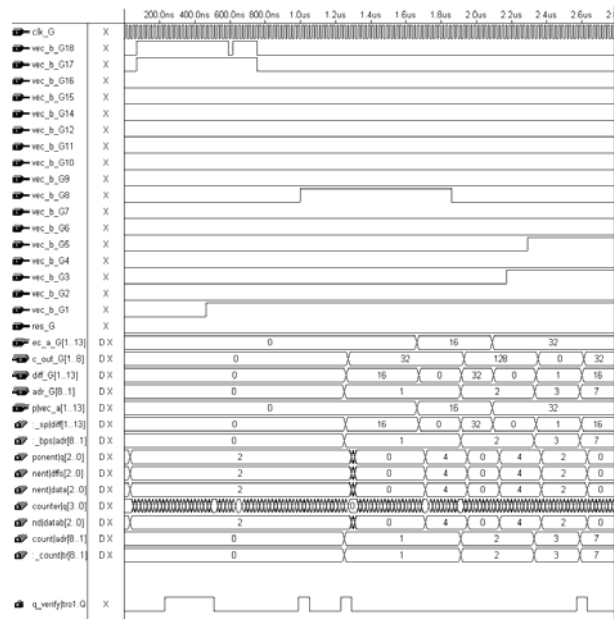

Рис. 8. Результат моделювання роботи ПЛКАП

Висновки

Розроблена HDL-модель є основою для практичної побудови функціонально закінчених ПЛК паралельної дії нового покоління – паралельних ПЛІС-контролерів.

Література

1. Фурман І.О. Програмовані логічні контролери: Підручник для ВНЗ / М-во освіти і науки України. – К.: МОНУ, 2003. – 214 с.
2. Фурман И.А. Научно-технические основы создания и промышленного применения параллельных логических контроллеров на программируемых БИС с матричной структурой: Дис. ...докт. техн. наук: 05.13.05. –К., 1989. –197 с.
3. Фурман И.А., Бовчалюк С.Я. Совершенствование математической модели и архитектуры логических управляющих автоматов параллельного действия // ИКСЗТ. – 2006. – №3(59). – С. 72-76.

Надійшла до редакції 6.02.2007

Рецензент: д-р техн. наук, проф. В.А. Краснобаев, Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. Петра Василенка, Харків.